

- 159 с. — (Новое в гуманитар. науках; Вып. 12).
11. Ермоленко А. М. Коммуникативна практична філософія : підр. / А. М. Ермоленко. — К. : Лібра, 1999. — 488 с.
  12. Ильганаева В. А. Социальные коммуникации (теория, методология, деятельность) : словарь-справочник / В. А. Ильганаева. — Х. : КП «Городская типография». 2009. — 392 с.
  13. Информационная среда [Электронный ресурс] // Словарь по экономике и финансам. Глоссарий.ру. — Режим доступа : <http://slovari.yandex.ru/>. — Загл. с экрана.
  14. Каптерев А. И. Информатизация социокультурного пространства / А. И. Каптерев. — М. : Фаир-пресс, 2004. — 507 с. — (Специальный издательский проект для библиотек).
  15. Каптерев А. И. Мультимедиа как социокультурный феномен : учеб. пособие / А. И. Каптерев ; Моск. гос. ун-т культуры, каф. виртуальных коммуникаций. — М. : ИПО Профиздат, 2002. — 224 с. — (Соврем. б-ка; Вып. 20).
  16. Кирвич Д. А. Инфосфера РФ [Электронный ресурс] / Д. А. Кирвич. — Режим доступа : http://www.nitpoiseev.ru/zyat_ifo.htm. — Загл. с экрана.
  17. Основы теории коммуникации [Электронный ресурс] / Под ред. М. А. Василлика // Институт журналистики Белорусского государственного университета. — Режим доступа : <http://www.journ.bsu.by/index.php>. — Загл. с экрана.
  18. Соколов А. В. Общая теория социальной коммуникации : учеб. пособие [Электронный ресурс] / А. В. Соколов. — Режим доступа : www.i-i.ru. — Загл. с экрана.
  19. Шарков Ф. И. Основы теории коммуникации [Электронный ресурс] / Ф. И. Шарков // Сайт «Информация, управління, бізнес». — Режим доступа : www.iub.at.ua. — Загл. с экрана.
  20. Шлыкова О. В. Культура мультимедиа : учеб. пособие / О. В. Шлыкова; Моск. гос. ун-т культуры и искусств. — М. : Фаир-Пресс, 2004. — 415 с. : ил.
  21. Шрайберг Я. Л. Первое десятилетие информационного века : влияние информационно-электронной среды на роль и позицию библиотек в развивающемся обществе : ежегод. доклад конференции «Крым 2010» / Я. Л. Шрайберг. — Судак, Москва, 2010. — 78 с.

Надійшла до редколегії 24.09.2010 р.

УДК 002.2:316.77

В. А. МАРКОВА

ПРОГНОЗ ЩОДО МАЙБУТНЬОГО КНИГИ

Прогнозується майбутні книги на найближчі 15 років.

Ключові слова: книга, електронна книга, майбутні книги, наукове прогнозування.

Прогнозируется будущее книги на ближайшие 15 лет.

Ключевые слова: книга, электронная книга, будущее книги, научное прогнозирование.

The author of the article attempts to make prognosis of the future of development of book for 15 years.

Key words: book, electronic book, future of book, scientific prognostic.

Питання майбутнього книги викликає підвищену зацікавленість суспільства, свідченням чого є не тільки публікації фахівців та наукові конференції, що присвячені цій темі, а й активне обговорення її на форумах в Інтернеті. Так, на саміті в Давосі у 2008 р. один з футурологів у відповідь на запитання, що змінить життя людини в найближчі 15 років, назвав чотири головні події. Серед таких, як неймовірне зростання ціни на нафту, дефіцит питної води, яка стане таким же товаром, як і нафта, зростання економічної потужності Африканського континенту, він назвав і зникнення книг. Ж.-К. Кар'єр, який наводить цей приклад, задається питанням: «Чи матиме остаточне зникнення книг — якщо таке дійсно відбудеться — для людства такі ж наслідки, як, наприклад, неминучий дефіцит запасів води або захмарні ціни на нафту?». І відповідає на нього самою назвою книги «Не сподівайтесь, позбавитися книг!», що являє собою діалог з У. Еко [5]. Тобто книга в суспільстві оцінюється як одна з рушійних сил суспільного розвитку, а тому її майбутнє не може не викликати хвилювань. Слід зазначити, що спочатку воно було порушено у зв'язку з розвитком нових засобів комунікації, таких як радіо та телебачення, але найбільшою гострото набуло саме з розвитком нових інформаційних технологій, апофеозом якого стало створення електронної книги (букрідера), який майже зовсім усуває незручності, що пов'язані з читанням з екрана. Проблема майбутнього книги порушувалася в працях таких фахівців, як Л. Владимиров, Р. Гіляревський, Ж.-К. Кар'єр, М. Кастельс, Р. Ленем, М. Маклюен, М. Рац, А. Соколов, Р. Шарт'є, У. Еко та ін. Але слід зазначити, що розвиток нових інформаційних технологій відбувається надто швидкими темпами, а тому саме життя вносить корективи в уже існуючі прогнози. Відповідно мета статті — зробити сучасний довгостроковий прогноз щодо майбутнього книги із застосуванням методів наукового прогнозування.

Наукове прогнозування передбачає визначення тенденцій і перспектив розвитку тих чи інших процесів на основі аналізу даних щодо їх минулого й сучасного стану. Методи соціального прогнозування ґрунтуються на трьох способах отримання інформації щодо майбутнього: екстраполяції, експертних оцінках, моделюванні. Перший спосіб передбачає екстраполяцію в майбутнє тенденцій, що спостерігаються нині, закономірності розвитку яких у минулому й нині достатньо гарно відомі (з припущенням, що на певну перспективу ці тенденції збережуться без суттєвих змін). Другий спосіб

ґрунтується на оцінці можливого або бажаного в майбутньому того чи іншого явища. Третій спосіб полягає в моделюванні явища, що прогнозується. При цьому під моделлю мається на увазі будь-яке умовне, спрощене для зручності дослідження, схематичне уявлення щодо об'єкта прогнозу. Слід зазначити, що виділення цих трьох способів є умовним, оскільки разом вони утворюють органічну єдність. Завдяки застосуванню цих способів можна сформулювати, яким чином у найближчі 10–15 років розвиватиметься книжкова комунікація. Як свідчить світова статистика, нині не спостерігається тенденції зменшення книговидання ні за назвами, ні за тиражами. Книжкова індустрія має тенденцію до зростання, незважаючи на песимістичні прогнози щодо її розвитку в умовах світової кризи. Незважаючи на стрімке зростання ринку книг на електронних носіях, вони складають незначну кількість від загального обсягу ринку. Так, у Великобританії, яка є лідером продажу цифрового контенту, обсяг ринку електронних та аудіокниг у 2009 р. склав лише 5 % [10]. А за даними часопису Bookseller, обсяг продажу електронних книг на території США в липні 2010 р. склав 40,8 млн дол., що приблизно дорівнює продажу всіх паперових книг за тиждень у Росії [9]. За даними Асоціації американських видавців, продаж книг у твердій оправі зріс у цьому році на 22 % [3]. Узагалі ж, за статистикою IDC, у світі продаж електронних книг складає лише 4 % від обороту індустрії. До 2011 р. прогнозується, що цей показник зросте до 10–11 % [8]. Що ж стосується країн колишнього Радянського Союзу, то тут електронне книговидавництво перебуває на початковій стадії. Якщо в Росії обсяг ринку продажу книг на електронних носіях складав 0,6 млн дол., то у 2009 р. він сягнув позначки 0,9 млн. дол. [6, с. 10]. Це дуже незначні темпи зростання, на відміну від темпів зростання в США та Західній Європі. Так, у Великобританії за рік ринок книг на електронних носіях зріс у п'ять разів [10]. Серед причин такого низького темпу зростання ринку книг на електронних носіях слід назвати:

- низький матеріальний рівень громадян не дозволяє мати доступ до швидкісного Інтернету або придбати спеціальний пристрій для читання;
- переважна більшість населення не готова матеріально й психологічно платити за електронні видання, а надає перевагу безплатним неякісним електронним версіям друкованих текстів, що доступні в безплатних електронних бібліотеках;
- проблематичність з дотриманням норм авторського права: практика придбання авторського права й на електронне видання діє тільки впродовж останніх років;
- бідний асортимент ринку книг на електронних носіях;
- недостатньо розвинута система доступу до книг на електронних носіях.

Очевидно, що більшість причин можна вирішити, але на це потрібний певний час. З огляду на те, що нині виробництво книг, починаючи від створення їх тексту автором і закінчуючи доведенням до кінцевого споживача,

повністю інтегроване в електронну комунікацію, кінцевий продукт є лише справою певної маркетингової стратегії видавництва. Активне застосування технології «друк на замовлення», що дозволяє виготовити друковану книгу навіть в одному примірнику, сприятиме збільшенню книг за назвами, адже часто перешкодою для видання є саме його нерентабельність. До речі, цінова політика того ж «Amazon» така, що, наприклад, книга Р. Дарнтон «The Case for Books: Past, Perfect and Future» (наукове видання!) пропонується в чотирьох форматах за різними цінами: електронна версія для букрідера «Kindle Edition» — 9,79 \$; друкована книга у твердій обкладинці — 17,96 \$; у м'якій обкладинці — 11,16 \$; аудіокнига — 12,57 \$. Тобто сучасний стан у цій політиці «Amazon» такий, що різниця в ціні між книгою в паперовій обкладинці й електронною версією є незначною. Рішення ж користувача щодо придбання того чи іншого формату ілюструє дослідження, нещодавно проведене в США асоціацією BISG. За його даними, 31% користувачів очікує виходу електронного видання, 25% — купити паперове, 9% — купити обидва, 30% — не впевнені, 5% — інше. Зазначені дані свідчать про стійку зацікавленість американських користувачів електронною книгою. В Європі ж ця зацікавленість значно нижча [10]. Вітчизняні ж електронні книговидавці пропонують електронні видання за ціною середньостатистичної паперової книги (близько 40 грн) за умов, що їх обсяг у 4–5 разів більший (тобто вони в 4–5 разів дешевші). Приблизно така ж цінова політика й у російських книговидавців. Але навіть така ліберальна ставово електронної книги цінова політика не стимулює помітне зростання продажу з причин, наведених вище. Отже, майбутнє в співвідношенні друкованої й електронної книг на пострадянському просторі залежатиме від здатності вирішити зазначені проблеми. Як свідчать соціологічні дослідження, в нашій країні взагалі читачами є тільки працююче заможне населення. Тобто читання безпосередньо залежить від вільного часу, який, до речі, є однією з основних цінностей інформаційного суспільства, та платоспроможності населення. Експерти вважають, що стимулом для розвитку ринку книг на електронних носіях є розвиток ринку букрідерів. Так, через шість місяців після того, як «Amazon» розпочав продаж власного пристрою для читання «Kindle», продаж електронних книг збільшився на 12% [6]. А суттєве зниження цін на них в останній рік у США сприяло стрімкому зростанню продажу пристроїв. Так, ціна на модель Amazon Kindle в США була знижена з 259 доларів до 189, що привело до суттєвого зростання попиту на електронні книги, які можна читати на цьому пристрої. Така цінова політика суттєво вплинула й на співвідношення продажу друкованих і електронних книг в «Amazon» і склала 100 до 180. В американській версії Kindle нині міститься 630 тисяч платних книг і 1,8 млн безплатних (тих, що видані до 1923 р.) [3]. За прогнозами аналітиків британської компанії Informa Telecoms & Media, в 2013 р. продадуть 14 млн букрідерів (прогноз на 2010–12,2 млн.) [15]. Ще

одним чинником, який дозволяє робити прогноз щодо збереження книжковою комунікацією своїх позицій, є те, що поліграфічна справа — розвинена галузь, в якій задіяні величезні матеріальні і людські ресурси, а тому її реструктуризація може зайняти не одне десятиріччя, навіть незважаючи на те, що постійно виникають проблеми із сировиною, що спричиняє стабільне зростання цін на книги. Свідченням того, що традиційні видавці не збираються «без бою» здавати свої позиції, є, наприклад, їх нещодавнє звернення до уряду Москви заборонити експеримент з упровадженням у школах електронних підручників. До того ж у книговидавничому бізнесі небезпідставно побоюються того, що ринок книг на електронних носіях монополізують найкрупніші світові виробники, прикладом є той же «Amazon» — найкрупніший транснаціональний Інтернет-магазин, що більшою мірою спеціалізується нині на продажу книг на електронних носіях. І, навіть, при зростанні ринку електронних видань можна прогнозувати їх співіснування з традиційними, оскільки й ті, й інші мають свої переваги та недоліки [1, 7, с. 201–217]. Цікавою у зв'язку з цим є думка голови «Amazon» Дж. Безоса, який у своєму інтерв'ю «Washington Post» 29 січня 2009 р. звернув увагу на синергійний ефект продажу приладів для читання електронних книг зі збутом друкованих книг. Він зазначив, що «ті, хто придбали засіб для читання, не тільки не відмовляються від звичайних книг, вони купують їх більше, ніж звичайно. Виявлене співвідношення таке: на купівлю 1,6–1,7 електронних книг приходить одна книга в друкованій версії, що придбана додатково» [6]. А тому проблема майбутнього книги зазвичай є не проблемою антагонізму друкованої книги й книги на електронному носієві, а, насамперед, пов'язана з проблемою читання в суспільстві. Соціологічні дослідження останніх десятиліть свідчать про зменшення престижності читання взагалі, незалежно від матеріального носія. І справа не в тому, що читати стали менше, а в тому, що соціально значущу інформацію ми все більше отримуємо через інші, альтернативні канали. Сучасний стан у дослідженнях з проблем читання визначається як дисфункція читання. Цей процес характерний тією чи іншою мірою для всіх країн [2], але країн пострадянського простору він зачепив найбільше. Після визначення СРСР, нехай і дещо міфологізованого, як найбільш читаючої країни, такий діагноз складно прийняти. А. В. Соколов говорить про «вичерпання російської книжності», «занепад галактики Гутенберга» над російським простором, а водночас з тим і про «кінець російської інтелігенції», оскільки, на думку вченого, інтелігентність і книжність в умовах книжкової комунікації коеволюціонують [12, с. 26]. Статистика свідчить, що кількість «не читачів» щороку зростає. А тому нині все більшої популярності набувають різноманітні заходи в межах програм з підтримки та розвитку читання, що є свідченням усвідомлення його соціальної ролі в суспільстві [4]. У вересні 2009 р. в нашій країні була схвалена Концепція Державної цільової програми підтримки та розвитку читання [13].

Таким чином, екстраполяція в майбутнє тенденцій, що спостерігаються, дозволяє дійти висновку, що ринок книг на електронних носіях розвиватиметься достатньо швидкими темпами, але це зростання відбуватиметься не завдяки ринку друкованих книг, який в найближчій перспективі буде стабільним. Розвиток ринку книг на електронних носіях буде нерівномірним, що зумовлено нерівністю в доступі до інформаційних ресурсів у світовому масштабі. Слід зазначити, що песимістичні прогнози фахівців щодо майбутнього книги суттєво відрізняються за рівнем тих меж, яких сягає фантазія «пророків»: від можливості «відходу від мови до загальної космічної свідомості» (М. Маклюен), при якій у книзі взагалі немає необхідності, до повної заміни друкованої книги електронною. Загроза останнього є раціоналістичнішою, тому надалі обговорюватимемо саме її. І все ж на питання щодо майбутнього книги переважна більшість фахівців відповідають обережно і на близьке майбутнє прогнозують співіснування електронних і традиційних видань, адже при ретельнішому розгляді і електронна книга має свої недоліки [1, 5, 7, 16]. Але показовим є той факт, що такої думки дотримуються, насамперед, ті, хто вихований у лоні книжкової культури, а, як слушно відзначав А. В. Соколов, долю книжкової комунікації вирішуватиме покоління, що зросте в умовах панування електронної комунікації. Ті ж, хто й нині вважають заміну друкованої книги електронною близьким майбутнім, неоднозначні лише у визначенні терміна. Але, як зазначає М. Рац, книга належить до явища природно-штучного, тобто такого, яке розвивається і еволюціонує залежно від наших рефлексивно-розумових здібностей і прийнятої нами стратегії, а тому майбутнє книги, як і майбутнє людства, залежать від того, яку онтологію книги ми приймемо і яку стратегію розвитку книжкової справи намітимо [11, с. 87]. Тобто майбутнє книги і людства взагалі не визначається чітким алгоритмом, що веде людство із заданою наполегливістю заздалегідь визначеним маршрутом до певної мети. Історія людських надій і сподівань не раз переконувала нас у цьому. Тому пропонуємо модель подальшого розвитку книжкової комунікації на найближчі 15 років у формі прогнозного сценарію.

Перш за все, вважаємо, що нині доцільно говорити про можливий «гібридний союз» (М. Маклюен) книжкової і електронної комунікації, а тому видання друкованих книг розвиватиметься паралельно з виданням книг на електронних носіях і питання варто ставити про їх співвідношення. З огляду на те, що нині ми є свідками певного конфлікту між нормами книжкової та електронної комунікацій в питанні закритого й відкритого контенту, буде докладено зусиль щодо його врегулювання. Інтернет як вільний інформаційний простір, незважаючи на всі спроби комерційних і державних інституцій контролювати його, залишиться таким і надалі, інакше для нього є загроза втрати своєї найважливішої соціальної функції — оплоту демократії. Водночас, не можна допустити, щоб Інтернет став «інформаційним

смітником», новою «вавилонською бібліотекою», де б циркулювало безліч не перевіреної інформації, в якій надто складно знайти достовірну. Тому тенденції «закритості» / «відкритості» співіснують в його інформаційному просторі. «Закритість» ґрунтуватиметься на нормах книжкової комунікації і передбачатиме дотримання закону про авторське право, правил подання текстів (закінчений характер, редакційно-видавничу обробку, наявність фізичної або юридичної особи, яка відповідає за його зміст). Такі тексти циркулюватимуть в Інтернеті у формі електронних видань. Разом з тим, в Інтернеті у великому обсязі будуть представлені «відкриті» тексти, тобто ті, що називають попередніми, або передбачають колективну творчість. Вважаємо, що поняття «електронна книга» в повсякденному використанні закріпиться й за «закритими», й за «відкритими» текстами, за умов, що питома вага в них належатиме саме текстові, тобто тому, що можна читати. Необхідними умовами поширення книг на електронних носіях є:

- поширення апаратних засобів для читання за доступною для переважної більшості населення ціною, що можуть забезпечити комфортне читання, максимально наближене до читання традиційних книг;
- дотримання норм авторського права при їх створенні і поширенні, оскільки електронне книговидання потребує майже таких затрат, як і традиційне (крім затрат на репродукування матеріальної форми), а поширення «піратських» копій гальмує його розвиток;
- забезпечення якнайширшого репертуару книг на електронних носіях та легкого доступу до них, що можливо в умовах повної дигіталізації;
- поєднання в книгах на електронних носіях кращих традицій мистецтва традиційної книги з можливостями мультимедійності.

Паралельно з розвитком електронного книговидання розвиватиметься й книгодрукування, оскільки потреба в друкованих книгах залишиться. Справа видавництва — надати альтернативні можливості отримання інформації в найприйнятнішій для споживача формі. Інструментом просування тієї чи іншої форми буде цінова стратегія. Електронна комунікація й надалі плідно впливатиме на розвиток книжкової: її розвиток забезпечуватиметься подальшими інноваціями в галузі книгодрукування. Можна передбачати, що особливо це стосується розвитку оперативної поліграфії, яка б могла забезпечити здешевлення та легку доступність послуги «друк на замовлення». Найближчим часом відбудуться суттєві зміни в співвідношеннях електронного та друкарського способів надання інформації відповідно до типів видань. Суттєвого скорочення, а згодом і зникнення як тиражного, зазнають довідкові видання. Усі ж інші існуватимуть в альтернативних формах як тиражні видання, як видання за «друком на замовлення», як електронні та комбіновані видання. Суттєвих змін зазнає система підготовки кадрів у галузі книгодрукування. Виникнуть нові напрями підготовки кваліфікованих фахівців у галузі створення книг на електронних носіях, які поєднують

кращі традиції друкованої книги з можливостями мультимедійності. Дигіталізація традиційних книг не має призвести до їх знищення, а лише забезпечити можливості вільної конвертованості друкованих і електронних видань. Зберігання культурної спадщини повинно залишатися основою цивілізаційного розвитку. Це стосується рівною мірою як друкованих, так і електронних видань. Необхідно й надалі пропагувати читання як умову успішної соціалізації. Формувати з раннього віку навички правильної роботи з книгою, які б забезпечували опанування різних моделей читання. Як зазначив Р. Шартъє, посилаючись на вислів В. Беньяміна стосовно того, що техніки відтворення текстів чи зображень самі по собі не гарні і не погані, вплив нових інформаційних технологій на майбутнє книжкової комунікації буде таким, яким ми спроможні зробимо його сьогодні [14]. Саме в цьому полягає перспектива подальших досліджень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Василенко Г. А. *Электронная книга (pro и contra): взгляд из Интернета* / Г. А. Василенко, Р. С. Гиляревский // *Вестн. Моск. ун-та. Сер. 10. Журналистика*. — 2001. — № 6. — С. 24–43.
2. Грисволд В. *Чтение и класс читателей в XXI веке* / В. Грисволд, Т. Мак-Доннел, Н. Райт // *Новое литературное обозрение*. — 2010. — № 102
3. Дашевский Я. *Электронные книги завоевывают рынок: [Электронный ресурс]*. — Режим доступа: <http://www.daily/24525/672671/>. Название с экрана.
4. *Как создаются читающие нации: опыт, идеи, образцы=Bulding nations of readers: experience, ideas, examples: сб. материалов / ред.-сост. Стельмак В. Д., Коул Дж. Я.* — М.: Белый город, 2006. — 227 с.
5. Карьер Ж.-К. *Не надейтесь избавиться от книг* / Ж.-К. Карьер, У. Эко. — СПб.: *Symposium*, 2010. — 333 с.
6. Ленский Б. В. *Книгоиздание в России: состояние, проблемы и перспективы развития* / Б. В. Ленский, А. Н. Воропаев, А. А. Столяров // *Книга: исследования и материалы*. — М., 2009. — Сб. 91/I-II. — С. 5–31.
7. Маркова В. А. *Книга в социально-коммуникативному просторі: минуле, сучасне, майбутнє: моногр.* / В. А. Маркова. — Х.: ХДАК, 2010. — 252 с.
8. *Новости ИТ, автоматизация, безопасность, новинки оборудования: [Электронный ресурс]*. — Режим доступа: <http://www.r2b.ru/?itemid=4136>. Название с экрана.
9. *Новости электронного книгоиздания: [Электронный ресурс]*. — Режим доступа: <http://digital-books.livejournal.com/> Название с экрана.
10. *От читателя к пользователю: кому нужна электронная книга?* // *Книжная индустрия: люди, события, технологии*. — 2010. — № 5. — С. 48–49.
11. *Про схвалення Концепції Державної цільової програми підтримки та розвитку читання за період до 2015 року: розпорядження Кабінету Міністрів від 30.09.2009 р. № 1228-р* // *Уряд. кур'єр*. — 2009. — 28 жовт. (№ 199). — С. 18.

12. Рац М. Книга в «информационном обществе»: о чем речь? Взгляд методолога / М. Рац // Общество и книга: от Гутенберга до Интернета. — М., 2001. — С. 82–91.
13. Соколов А. В. Книжность. Интернет. Интеллигентность / А. В. Соколов // Библиотекосведение. — 2010. — № 3. — С. 21–27; № 4. — С. 20–26.
14. Шартве Р. Читатели в постоянно меняющемся мире / Р. Шартве // Иностр. лит. — 2009. — № 7.
15. Шишкунова Е. Электронные книги опередили по продажам традиционные // Известия. — 2010. — № 134/28149 от 23–25 июля.
16. Эко У. От Интернета к Гутенбергу: текст и гипертекст / У. Эко // Новое литературное обозрение. — 1998. — № 4. — С. 5–14.

Надійшла до редакції 24.12.2010 р.

УДК 025.171:004.01

Н. О. СТРИЛЕЦЬ

ЭЛЕКТРОННЫЙ АРХИВ У БИБЛИОТЕЦІ: ПРОБЛЕМИ ТА МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ

Розглядаються основні проблеми, можливості використання та необхідність створення електронного архіву в бібліотеці.

Ключові слова: електронний архів, бібліотека, інформатизація, міжбібліотечний обмін, електронний документ, метадані.

Рассматриваются основные проблемы, возможности использования и необходимость создания электронного архива в библиотеке.

Ключевые слова: электронный архив, библиотека, информатизация, межбиблиотечный обмен, электронный документ, метаданные.

The main problems of electronic archives in a libraries, their using abilities and needs of making are considered.

Key words: electronic archive, library, informatization, inter-library loan, electronic document, metadata.

Бібліотеки та їх фонди становлять національну культурну спадщину України, є цінним історичним джерелом та інформаційним ресурсом країни, містять багато пам'яток світового значення і, крім наукової, культурно-історичної та інформаційної, мають величезну матеріальну цінність.

Нині збереження бібліотечних фондів України викликає занепокоєння, — дослідження, проведені фахівцями Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського у 2009 р., свідчать, що 15% бібліотечних і 20% архівних